Štvrtok 23. júna 2022

P9_TA(2022)0262

Nezákonná ťažba dreva v EÚ

Uznesenie Európskeho parlamentu z 23. júna 2022 o nezákonnej ťažbe dreva v EÚ (2022/2523(RSP))

(2023/C 32/04)

Európsky parlament,

— so zreteľom na článok 227 Zmluvy o Európskej únii,

— so zreteľom na články 4, 191, 230 a 258 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 995/2010 z 20. októbra 2010, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva ([1]) (ďalej len „nariadenie EÚ o dreve“),

— so zreteľom na smernicu Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín ([2]) (smernica o biotopoch),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie ([3]) (smernica o strategickom environmentálnom hodnotení),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 zo 6. septembra 2006 o uplatňovaní ustanovení Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia na inštitúcie a orgány Spoločenstva ([4]) (nariadenie o Aarhuskom dohovore),

— so zreteľom na prípad nesplnenia povinnosti INFR(2020)2033 zahrnutý do súboru prípadov nesplnenia povinnosti Komisie z 12. februára 2020,

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. mája 2020 s názvom Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 – Prinavrátenie prírody do našich životov (COM(2020)0380),

— so zreteľom na oznámenie Komisie zo 16. júla 2021 s názvom Nová stratégia EÚ pre lesy do roku 2030 (COM(2021)0572),

— so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o sprístupňovaní určitých komodít a výrobkov súvisiacich s odlesňovaním a degradáciou lesov na trhu Únie a o ich vývoze a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 995/2010 (COM(2021)0706), ktorý prijala Komisia 17. novembra 2021 a ktorého cieľom je obmedziť podiel EÚ na odlesňovaní a degradácii lesov;

— so zreteľom na návrh Komisie z 15. decembra 2021 týkajúci sa smernice Európskeho parlamentu a Rady o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva, ktorou sa nahrádza smernica 2008/99/ES (COM(2021)0851), a na sprievodné oznámenie (COM(2021)0814),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1767 zo 6. októbra 2021, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1367/2006 o uplatňovaní ustanovení Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia na inštitúcie a orgány Spoločenstva ([5]),

— so zreteľom na otázku Komisii o nezákonnej ťažbe dreva v EÚ (O-000020/2022 – B9-0016/2022),

([1]) Ú. v. EÚ L 295, 12.11.2010, s. 23.
([2]) Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7.
([3]) Ú. v. ES L 197, 21.7.2001, s. 30.
([4]) Ú. v. EÚ L 264, 25.9.2006, s. 13.
([5]) Ú. v. EÚ L 356, 8.10.2021, s. 1.

— so zreteľom na článok 136 ods. 5 a článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku

— so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre petície,

A. keďže Výboru pre petície boli doručené petície č. 0289/2015, 0625/2018, 1248/2019, 0408/2020, 0722/2020 a 1056/2021, v ktorých sú vyjadrené obavy týkajúce sa čoraz rozšírenejšej nezákonnej ťažby dreva v EÚ a konkrétnych prípadov praktík porušujúcich environmentálne právne predpisy EÚ v niektorých členských štátoch, a to aj v posledných pralesoch a pralesovitých porastoch Európy, a v ktorých sa vyzýva na prijatie preventívnych opatrení na zníženie rizika a rozsahu environmentálnych škôd a ohrozenia ľudského života a blaha;

B. keďže nezákonná ťažba dreva je činnosťou, ktorá vzbudzuje vážne obavy a vedie k environmentálnym škodám, strate biodiverzity a degradácii ekosystémov, dezertifikácii a erózii pôdy, čo vedie k prírodným katastrofám, ako sú zosuvy pôdy, a viedla k zničeniu alebo poškodeniu viacerých lokalít sústavy Natura 2000 a pralesov a pralesovitých porastov; keďže nezákonná ťažba dreva môže mať za následok vyhynutie chránených druhov a zánik špecifických biotopov pre rôzne rastlinné a živočíšne druhy, pretože osoby zapojené do nezákonných činností zvyčajne nedodržiavajú zákony, ktorými sa chránia cenné lesné zdroje;

C. keďže podľa odhadov Europolu sú trestné činy proti životnému prostrediu rovnako výnosné ako obchodovanie s drogami, no omnoho menej vystavené riziku, že budú odhalené a potrestané ([6]);

D. keďže nezákonná ťažba dreva je významný faktor degradácie lesov, odlesňovania a zmeny klímy, ktorý prispieva k zhoršovaniu kvality ovzdušia; keďže nezákonná ťažba dreva predstavuje 15 % až 30 % medzinárodnej produkcie dreva a má ďalšie environmentálne, sociálne a hospodárske dôsledky; keďže nezákonná ťažba dreva zostáva z veľkej časti neodhalená, čo bráni úsiliu EÚ o dosiahnutie cieľov Európskej zelenej dohody, európskeho právneho predpisu v oblasti klímy a stratégie v oblasti biodiverzity; keďže nezákonná ťažba dreva v EÚ sa často uskutočňuje vo vysokokvalitných a najlepšie zachovaných lesoch;

E. keďže výrobky z nezákonnej ťažby dreva sa v EÚ predávajú ako certifikované drevo ([7]); keďže hlavné existujúce certifikačné systémy nie sú schopné plne splniť požiadavky platných právnych predpisov; keďže hlavné systémy posudzované v správe Komisie z júla 2021 o systémoch certifikácie a overovania v sektore lesného hospodárstva majú medzery vo vymedzení zákonnosti a ich právne požiadavky majú obmedzený rozsah alebo nejednoznačnú povahu; keďže síce poskytujú systematický prístup k prenosu nárokov v celom dodávateľskom reťazci, ale väčšinou nezahŕňajú systematickú schopnosť overovať – v reálnom čase alebo inak – transakcie objemov, druhov a kvality medzi subjektmi, v dôsledku čoho sú systémy zraniteľné proti manipulácii a podvodom; keďže všetky hlavné systémy certifikácie majú ťažkosti s identifikáciou a účinným riešením problémov korupcie, existujúce systémy na identifikáciu prípadov korupcie sú relatívne obmedzené a len slabo pokrývajú riziko podvodu ([8]);

F. keďže lesy sú hlavnými záchytmi uhlíka, ktoré pomáhajú v boji proti zmene klímy;

G. keďže nezákonná ťažba dreva má výrazné negatívne sociálno-ekonomické účinky, pričom miestne a zodpovedné komunity sú v dôsledku nezákonného predaja nezákonne vyťaženého dreva pripravené o svoje ekonomické živobytie, čo následne podporuje kriminalitu a má nepriaznivý vplyv na udržateľný miestny rozvoj a legitímne podnikanie; keďže nezákonná ťažba sa často spája s daňovými únikmi, čo osobám, ktoré nezákonne ťažia drevo, umožňuje znižovať trhovú hodnotu lesných produktov, a tak spôsobuje narušenie trhovej rovnováhy a nekalú hospodársku súťaž; keďže nezákonná ťažba dreva znamená pre vlády stratu príjmov, pokiaľ ide o ušlé dane a clá, a prispieva k vyšším nákladom na lesné hospodárstvo a transakcie; keďže drevo sa často ťaží v jednom členskom štáte, ale obchoduje sa s ním v inom členskom štáte; keďže s väčšinou nezákonne vyťaženého dreva sa obchoduje a používa sa, ako keby to bolo zákonne vyťažené drevo;

([6]) https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-statistics/crime-areas/environmental-crime

([7]) V informačnej správe pre príslušné orgány, ktoré vykonávajú nariadenie EÚ o dreve z júna až septembra 2020, sa uvádza: „Hoci drevo, ktoré spoločnosti IKEA dodala VGSM, malo certifikáciu Rady pre dobré lesné hospodárstvo (FSC), v správe sa uvádza, že viac ako polovica dreva vyťaženého vo Veľkom Bočkove od apríla do júna 2018 nespĺňala normy Rady pre dobré lesné hospodárstvo a v skutočnosti bola vyťažená nezákonne.“

([8]) Európska komisia, *Správa: Štúdia o systémoch certifikácie a overovania v lesnom hospodárstve a výrobkov z dreva*, júl 2021.

Štvrtok 23. júna 2022

H. keďže v EÚ chýbajú v oblasti ťažby dreva konzistentné, harmonizované a porovnateľné údaje, ako aj spoločné vymedzenie pojmu nezákonnej ťažby dreva;

I. keďže osoby, ktoré nezákonne ťažia drevo, sú v niektorých prípadoch násilné proti pracovníkom lesných úradov, lesníkom, orgánom presadzovania práva, environmentálnym aktivistom a investigatívnym novinárom, čo viedlo k stratám na životoch aspoň v šiestich prípadoch a k mnohým prípadom násilia a obťažovania tých, ktorí sú zodpovední za ochranu lesov;

J. keďže absencia medzinárodne uznávaného vymedzenia činností, na ktoré sa vzťahuje koncept nezákonnej ťažby dreva, spôsobuje problémy; keďže tento nedostatok presnosti predstavuje závažnú právnu medzeru;

K. zdôrazňuje, že korupcia a podvod sú hlavnou hnacou silou nezákonnej ťažby dreva, čo vedie k nedostatočnému presadzovaniu a beztrestnosti; keďže to takisto vyvoláva rôzne druhy trestnej činnosti, ako je financovanie konfliktov a pranie špinavých peňazí; keďže sú potrebné kroky EÚ, aby sa zabránilo nezákonnej ťažbe dreva a odlesňovaniu a obmedzilo sa obchodovanie s nezákonne vyťaženým drevom a výrobkami z dreva;

L. keďže podľa Eurojustu sú environmentálne trestné činy štvrtou najrozšírenejšou trestnou činnosťou na medzinárodnej úrovni;

M. keďže v nariadení EÚ o dreve sa stanovujú pravidlá uvádzania dreva a výrobkov z dreva na trh a malo by brániť nezákonnej ťažbe dreva; keďže Komisia plánuje zrušiť nariadenie EÚ o dreve prostredníctvom svojho návrhu nariadenia o sprístupnení určitých komodít a výrobkov spojených s odlesňovaním a degradáciou lesov na trhu Európskej únie a o ich vývoze z EÚ; keďže Európska únia by mala v prípade nedostatočne dobrej správy lesov podporovať členské štáty v boji proti trestnej činnosti a organizovanej trestnej činnosti, ktorá zasahuje lesy, a mala by presadzovať ochranu životného prostredia vrátane ochrany a udržateľného obhospodarovania lesov podľa smernice 2008/99/ES z 19. novembra 2008 o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva ([9]) a v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody, stratégie v oblasti biodiverzity, akčného plánu nulového znečistenia a akčného plánu pre obehové hospodárstvo;

N. keďže nezákonné činnosti vedú k neudržateľným praktikám, znižujú hodnotu lesov a spôsobujú zníženie hodnoty rôznych environmentálnych, hospodárskych a spoločenských služieb poskytovaných lesmi, a tým aj priame odlesňovanie a degradáciu lesov;

O. keďže nezákonná ťažba dreva je spojená s porušovaním ľudských práv a násilím, ako aj trestnými činmi spojenými s podvodmi a korupciou, ako je pranie špinavých peňazí a daňové úniky;

P. keďže boli začaté viaceré postupy v prípade nesplnenia povinnosti proti členským štátom z dôvodu údajného nevykonávania právnych predpisov EÚ v tejto oblasti;

Q. keďže v rámci Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a iných fondov spravovaných členskými štátmi sú vlastníci lesov v súčasnosti oprávnení na kompenzácie za lesnícko-environmentálne a klimatické služby, podporu na zachovanie, obnovu a ochranu lesov a kompenzácie za lesné oblasti sústavy Natura 2000 a údržbu a činnosti zvyšujúce odolnosť a environmentálnu hodnotu lesných ekosystémov;

R. keďže plány obhospodarovania lesov členských štátov by mali zodpovedať opatreniam potrebným na ochranu a obnovu biodiverzity v lesoch a mali by byť prístupné verejnosti; konštatuje, že vo všetkých plánoch riadenia lokalít Natura 2000 sa neuznáva výslovná hodnota pralesov a pralesovitých porastov a že prísnymi opatreniami na zachovanie chránených lesov sa úplne nevylučuje ťažba dreva, čo môže byť nezlučiteľné s dlhodobou ochranou pralesov a pralesovitých porastov;

1. nabáda členské štáty, aby v plnej miere vykonávali a dodržiavali povinnosti stanovené v existujúcich právnych predpisoch EÚ v oblasti životného prostredia; vyzýva Komisiu, aby konala pohotovejšie, účinnejšie a transparentnejšie, a to aj pravidelným monitorovaním prípadov a aby uplatňovala postupy v prípade nesplnenia povinnosti na nápravu všetkých prípadov nedodržiavania požiadaviek; vyzýva Komisiu, aby vyčlenila dostatočné zdroje na prekonanie súčasných oneskorení; domnieva sa, že pre úspešné vykonávanie a presadzovanie politík EÚ je zásadný dostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov a dostatočné zdroje;

([9]) Ú. v. EÚ L 328, 6.12.2008, s. 28.

2. konštatuje, že nezákonná ťažba dreva v EÚ stále predstavuje problém; vyjadruje znepokojenie nad negatívnym vplyvom nezákonnej ťažby dreva na európske lesy, prirodzené biotopy, vnútorný trh a opatrenia EÚ v oblasti klímy; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uskutočnili dôkladné posúdenie sociálno-hospodárskych príčin takéhoto javu a v plnej miere uplatňovali príslušné právne predpisy EÚ a členských štátov s cieľom účinne vypracovať konkrétne a okamžité opatrenia na boj proti nezákonnej ťažbe dreva, aby sa zabránilo tomu, že sa z nej stane trend, pričom treba zohľadniť záväzky vyplývajúce zo smerníc o prírode a ciele stratégie v oblasti biodiverzity, ktoré schválili členské štáty; vyjadruje obavy, že prudký nárast cien materiálov a energie a považovanie emisií z biomasy za nulové v rámci systému obchodovania s emisiami by mohli zvýšiť tlak na lesy nad udržateľnú úroveň, a to aj v dôsledku nezákonnej ťažby dreva, keďže vysoké rozpätie zisku je v protiklade so zanedbateľným rizikom, a zároveň berie do úvahy existujúce sociálne a hospodárske podmienky ľudí žijúcich v odľahlých a vo vidieckych oblastiach EÚ;

3. vyjadruje obavu, že rastúca nezákonná ťažba dreva v EÚ naruší ciele Európskej zelenej dohody, stratégie EÚ v oblasti biodiverzity a stratégie lesného hospodárstva, takže nebude možné chrániť jedinečnú ekologickú rozmanitosť a posledné pralesy a pralesovité porasty, obnoviť a chrániť prirodzené biotopy a druhy voľne žijúcich rastlín a živočíchov, a narušia sa ciele účinne chránených a prísne chránených oblastí;

4. zdôrazňuje, že odlesňovanie je zodpovedné za 20 % celosvetových emisií CO_2; vyjadruje znepokojenie nad negatívnym vplyvom nezákonnej ťažby dreva na dezertifikáciu, eróziu pôdy a javy ako povodne; zdôrazňuje, že odlesňovanie je spojené aj s vyhynutím mnohých druhov, ktoré prišli o svoje biotopy v dôsledku nezákonnej ťažby dreva;

5. vyzýva prokurátorov a príslušné orgány členských štátov, aby v čo najväčšej miere povolenej zákonom vyšetrili všetky prípady nezákonnej ťažby dreva, ako aj všetky reťazce dopravy, skladovania, distribúcie a predaja produktov takejto nezákonnej ťažby;

6. zdôrazňuje, že dosiahnutie udržateľného obhospodarovania lesov, ochrany a zachovania lesov na základe merateľných ukazovateľov a prahových hodnôt je kľúčovou otázkou pre budúcnosť európskeho lesníctva; súhlasí so zavedením systémov certifikácie blízkych prírode s cieľom zachovať celý rozsah biologickej diverzity, zabezpečiť dlhodobú produktivitu a odolnosť a reagovať na environmentálne, hospodárske a spoločenské výzvy;

7. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zaviedli potrebné opatrenia na vykonávanie dôslednej kontroly s cieľom sledovať drevo, ktoré používajú európske spoločnosti, a tak zaručiť plné dodržiavanie nariadenia EÚ o dreve;

8. dôrazne odporúča, aby Komisia zaručila, že sa v národných strategických plánoch vyčlenia primerané sumy finančných prostriedkov na obnovu biodiverzity v oblastiach, ktoré sú najviac postihnuté nezákonnou ťažbou dreva; pripomína, že podľa uznesenia Európskeho parlamentu z 9. júna 2021 o stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 by členské štáty mali dosiahnuť vo viacročnom finančnom rámci aspoň 10 % ročných výdavkov na biodiverzitu; s poľutovaním konštatuje, že cieľ týkajúci sa financovania biodiverzity je v niektorých členských štátoch výrazne pod dohodnutými 10 %;

9. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v rámci udržateľného obhospodarovania lesov sa zatiaľ nevymedzujú prahové hodnoty ani rozsahy ako referenčné hodnoty pre požadovaný stav lesov a nevymedzujú sa ani dostatočné kritériá týkajúce sa zdravia ekosystémov, biodiverzity a zmeny klímy; požaduje preto nové ukazovatele a prahové hodnoty, ktoré sú potrebné na realizovateľné udržateľné obhospodarovanie lesov;

10. vyzýva všetky členské štáty, aby zabezpečili, že systémy sledovania pôvodu dreva budú plne funkčné a sankcie v oblasti lesného hospodárstva primerané a odrádzajúce, aby účinne odrádzali od nezákonnej ťažby dreva; vyjadruje silné obavy, že sankcie nie sú v súčasnosti primerané hodnote výrobkov z dreva a že hospodárske subjekty niekedy dostávajú len napomenutia alebo veľmi nízke správne sankcie; vyzýva členské štáty, aby poskytli prostriedky na zlepšenie činností vnútroštátnych orgánov zodpovedných za lesné hospodárstvo, aby v prípade potreby zvýšili počet príslušníkov orgánov presadzovania práva tak, aby sa účinne podnikali právne kroky a začínali trestné konania v prípadoch nezákonnej ťažby dreva na základe dôkazov získaných políciou alebo poskytnutých polícii tretími stranami; žiada, aby sa v revízii smernice o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva stanovilo trestné konanie, a to aj proti súkromným osobám;

11. vyzýva členské štáty, aby si ich orgány presadzovania práva vymieňali najlepšie postupy s cieľom podporiť boj proti všetkým súvisiacim nezákonným praktikám;

Štvrtok 23. júna 2022

12. vyzýva členské štáty, aby zaručili, že sa poskytne prístup verejnosti k informáciám o životnom prostredí, ako aj účasť verejnosti na rozhodovacom procese a spravodlivosti v súvislosti s plánmi obhospodarovania lesov v súlade s nariadením o Aarhuskom dohovore;

13. zdôrazňuje, že je potrebné správne posúdiť environmentálne vplyvy plánov obhospodarovania lesov a že členské štáty by mali zrevidovať tie plány, ktoré nie sú v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi;

14. vyjadruje poľutovanie nad útokmi na pracovníkov lesných úradov, lesníkov, orgány presadzovania práva, environmentálnych aktivistov a investigatívnych novinárov vrátane smrteľných útokov a pripomína, že tieto útoky často páchajú buď jednotlivci, alebo dobre organizované a dobre vybavené zločinecké skupiny zapojené do nezákonnej ťažby dreva a rastúceho násilia a pravidelného zastrašovania;

15. vyzýva vnútroštátne orgány a orgány EÚ, aby prijali odrádzajúce a rozhodné opatrenia na zabezpečenie úplného súladu s vnútroštátnymi právnymi predpismi a právnymi predpismi EÚ v oblasti životného prostredia; konštatuje, že nedostatky v postupoch a chýbajúce kontroly znižujú účinnosť nariadenia o dreve v praxi; naliehavo vyzýva spoluzákonodarcov EÚ, aby využili príležitosť rokovaní o návrhu nariadenia o výrobkoch, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu (COM(2021)0706), vyvodili ponaučenie z vykonávania a presadzovania nariadenia EÚ o dreve a zlepšili postavenie príslušných orgánov členských štátov, ustanovenia o množstve a kvalite ich kontrol, ich vzťahoch a spolupráci s príslušnými orgánmi iných členských štátov a s inými vnútroštátnymi orgánmi a Komisiou; vyzýva členské štáty, aby prísne vykonávali ustanovenia príslušných aktuálne platných právnych predpisov s cieľom zakázať používanie nelegálneho dreva a jeho umiestňovanie na trh EÚ; žiada, aby sa k nezákonnej ťažbe dreva pristupovalo ako k trestnému činu a aby sa na ňu uplatňovali zodpovedajúce trestné sankcie a patrila do rozsahu pôsobnosti revidovanej smernice o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva, a požaduje posilnenú európsku spoluprácu v boji proti nezákonnej ťažbe dreva; požaduje jednotné vymedzenie nezákonnej ťažby dreva ako trestného činu proti životnému prostrediu vo všetkých členských štátoch, aby sa zaručilo uplatňovanie harmonizovaných postupov a sankcií v prípade rovnakých porušení v oblasti nezákonnej ťažby dreva v celej EÚ;

16. zdôrazňuje význam preventívnych opatrení na zníženie environmentálnych a hospodárskych škôd a ohrozenia ľudského života, ktoré spôsobuje nezákonná ťažba dreva; uznáva, že nedávno sa na úrovni členských štátov dosiahol určitý pokrok, a to v podobe oznámených zlepšení v oblasti sledovania pôvodu dreva a revízie a posilnenia sankcií stanovených vo vnútroštátnych právnych predpisoch a zameraných na boj proti nezákonnej ťažbe dreva; zdôrazňuje potrebu primeraných plánov obnovy poškodených environmentálnych oblastí v dotknutých členských štátoch; pripomína, že koordinovaný európsky prístup a preventívne opatrenia môžu prispieť k boju proti nezákonnej ťažbe dreva; vyzýva členské štáty, aby zlepšili kvalitu a úplnosť svojich systémov monitorovania lesov, a tak mohli vyvodiť jednoznačné závery, pokiaľ ide o účinnosť plánov obhospodarovania lesov v rámci siete Natura 2000; konštatuje, že na zabezpečenie uspokojivého posúdenia účinnosti opatrení týkajúcich sa sústavy Natura 2000 by monitorovanie malo zahŕňať zhromažďovanie väčšieho množstva údajov o oblastiach v rámci siete a mimo nej a o kvalite riadenia ochrany;

17. vyzýva Komisiu, aby zrevidovala nariadenie EÚ o dreve s cieľom rozšíriť jeho uplatnenie na všetko drevo a produkty z dreva predávané na európskom trhu, a tak zaručiť rovnaké podmienky a zabrániť nekalej hospodárskej súťaži;

18. zdôrazňuje obrovský záujem verejnosti na boji proti nezákonnej ťažbe dreva, vyjadrený aj v petíciách č. 1248/2019, 0408/2020, 0722/2020 a 1056/2021 adresovaných Výboru pre petície, v ktorých sa odsudzuje nárast nezákonnej ťažby dreva, ktorý často spôsobuje laxné presadzovanie právnych predpisov EÚ v chránených oblastiach alebo výpadky systémov satelitného monitorovania, ako aj zvyšujúci sa počet prípadov útokov na lesných pracovníkov, aktivistov a novinárov;

19. vyzýva členské štáty, aby prijali vhodné opatrenia na presadzovanie práva s cieľom bojovať proti nezákonnej ťažbe dreva a chrániť ochrancov životného prostredia, novinárov a oznamovateľov; vyzýva členské štáty, aby prijali potrebné opatrenia s cieľom zabrániť tomu, aby súdne orgány zamietali prípady týkajúce sa nezákonnej ťažby dreva; uznáva aktívnu úlohu a zapojenie občianskej spoločnosti vrátane mimovládnych organizácií a ochrancov životného prostredia do presadzovania opatrení v oblasti klímy a ochrany biodiverzity a vyzýva EÚ, aby takéto aktivity podporovala; zdôrazňuje potrebu zaručiť účasť občianskej spoločnosti na rámci transparentnosti stanovenom v článku 13 Parížskej dohody;

20. vyzýva Komisiu, aby viedla boj proti nezákonnej ťažbe dreva na globálnej úrovni a presadzovala zavedenie jednotného, jasného a medzinárodne uznávaného vymedzenia druhov činností, ktoré sú zahrnuté do pojmu nezákonná ťažba dreva s cieľom riešiť súčasné právne medzery umožňujúce nedodržiavanie noriem; víta predloženie nariadenia o výrobkoch spojených s odlesňovaním ako prvý krok;

21. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby často posudzovali dostupné údaje založené na pozemnom monitorovaní, ako aj na technológiách diaľkového snímania, ako sú satelitné snímky všetkých zalesnených lokalít sústavy Natura 2000, a prijali vhodné opatrenia vrátane začatia postupu v prípade nesplnenia povinnosti, ak sa nájdu dôkazy o poškodení alebo zničení týchto lokalít, a aby tieto posúdenia a opatrenia zverejňovali; zdôrazňuje, že satelitné snímky sú účinnejšie, ak sa kombinujú s údajmi získanými priamo na mieste, a preto by sa údaje získavané priamo na mieste nemali zanedbávať; vyzýva členské štáty, aby odstránili škody na chránených lesných biotopoch alebo biotopoch chránených lesných druhov v sústave Natura 2000 postihnutých odlesňovaním a nezákonnou ťažbou dreva;

22. zdôrazňuje, že Komisia musí vymáhať dodržiavanie právnych predpisov EÚ; je si vedomý toho, že dôkazné bremeno preukázania porušenia predpisov nesie Komisia, ktorá nemôže v prípadoch nesplnenia povinnosti vychádzať z domnienok; zdôrazňuje však, že hoci Komisia potvrdila, že správne uplatňovanie práva Únie zostáva prioritou, dĺžka trvania niektorých postupov v prípade nesplnenia povinnosti svedčí o opaku, hoci má Komisia dostatok dôkazov; považuje za nezodpovedné, že v čase, keď sa najviac porušujú právne predpisy v oblasti životného prostredia a keď Európska zelená dohoda priniesla nové iniciatívy, má Generálne riaditeľstvo Komisie pre životné prostredie naďalej neustále nedostatok zamestnancov; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v dôsledku nečinnosti Komisie a znižovania rozpočtu na zamestnancov EÚ prichádzame o nenahraditeľné aktíva; navrhuje, aby Komisia a členské štáty jasne vymedzili svoje priority;

23. vyzýva Komisiu, aby systematicky využívala výsledky celého technologického rozvoja, ako je diaľkové snímanie, s cieľom zabezpečiť úplné dodržiavanie nariadenia EÚ o dreve, a tak umožniť komplexné preskúmanie stavu európskych lesov;

24. naliehavo vyzýva Komisiu, Radu a členské štáty, aby prijali potrebné opatrenia na nadviazanie a rozvoj policajnej spolupráce zahŕňajúcej príslušné orgány všetkých členských štátov v súvislosti s prevenciou, odhaľovaním a vyšetrovaním trestných činov v lesnom hospodárstve a obchode s drevom, ktoré z týchto činností vyplývajú; zdôrazňuje, že Komisia, Rada a členské štáty by mali systematicky posudzovať účinnosť policajnej spolupráce a pravidelne ju zlepšovať;

25. vyzýva Komisiu a Radu, aby starostlivo posúdili potenciálne negatívne dôsledky, ktoré by v prípade lesov EÚ mohlo mať presadzovanie lesnej biomasy ako energetického zdroja, najmä v rámci rokovaní o balíku Fit for 55 a revízie smernice o obnoviteľných zdrojoch energie ([10]) (smernica RED III);

26. žiada Komisiu, aby podporovala výmenu najlepších postupov medzi členskými štátmi v boji proti javu nezákonnej ťažby dreva a jeho dôsledkom vrátane ekologického verejného obstarávania a transparentnosti pre spotrebiteľov, pokiaľ ide o názvy spoločností obchodujúcich s nezákonne vyťaženým drevom;

27. vyzýva Komisiu, aby bola ostražitá, pokiaľ ide o riadne vykonávanie nariadenia EÚ o dreve, smernice o biotopoch, smernice o strategickom environmentálnom hodnotení a smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva, ako aj nariadenia o Aarhuskom dohovore ([11]), pretože medzera vo vykonávaní environmentálnych právnych predpisov EÚ je faktor, ktorý môže viesť k páchaniu trestných činov na životnom prostredí; upozorňuje, že ich porušovanie môže viesť k environmentálnym a ekologickým katastrofám, ako je degradácia a erózia pôdy, zosuvy pôdy, záplavy, vyhynutie jedinečných voľne žijúcich druhov, odlesňovanie a zánik posledných zvyškov pralesov a pralesných porastov v EÚ;

28. vyzýva Komisiu, aby preskúmala súčasné legislatívne problémy a zlepšila svoje kontroly s cieľom odstrániť všetky právne medzery, ktoré umožňujú používať nezákonne vyťažené drevo v EÚ, ako sa deje v súčasnosti pomocou techník, ako je miešanie zákonne vyťaženého dreva s nezákonne vyťaženým drevom v záujme certifikácie pôvodu takéhoto dreva;

29. vyzýva Komisiu, aby využila svoju obchodnú politiku na obmedzenie nezákonnej ťažby dreva na medzinárodnej úrovni; zdôrazňuje, že dovoz nezákonne vyťaženého dreva z tretích krajín mimo EÚ narúša európsky trh a vytvára pre európskych výrobcov nespravodlivú situáciu; pripomína, že používanie tohto nezákonne vyťaženého dreva takisto poškodzuje tie komunity, v ktorých sa ťaží, a tiež podporuje pokračovanie nezákonnej ťažby tohto dreva a všetkých s ňou spojených trestných činov; víta súbor povinných pravidiel náležitej starostlivosti pre spoločnosti, ktoré chcú uviesť určité komodity na trh EÚ, ako navrhuje Komisia vo svojom návrhu nariadenia o výrobkoch, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu;

([10]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).

([11]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7).

30. zdôrazňuje význam realizácie projektov zameraných na podporu obhospodarovania lesov blízkeho prírode a ochrany, obnovy a zachovania životného prostredia a zároveň na podporu komunít závislých od lesných zdrojov prostredníctvom rozvoja krátkych dodávateľských reťazcov a ekoturistiky; navrhuje vypracovať demokratickú správu lesov a projekty v úzkej spolupráci s miestnymi orgánmi, ktoré zasa úzko spolupracujú so zainteresovanými stranami a miestnymi komunitami najviac priamo a nepriamo postihnutými zmenami životného prostredia a negatívnymi sociálno-hospodárskymi účinkami veľkovýroby dreva a obchodovania s ním;

31. vyzýva EÚ a členské štáty, aby preskúmali ďalšie možnosti spolupráce v boji proti nezákonnej ťažbe dreva a pri jej predchádzaní; odporúča Komisii, aby členským štátom poskytla platformu spolupráce na rozvoj a ďalšie zlepšovanie vnútroštátnych digitálnych nástrojov na monitorovanie lesov, na oznamovanie prípadov nezákonnej ťažby dreva a na umožnenie rýchleho a účinného cezhraničného zásahu proti nezákonnej ťažbe dreva;

32. vyzýva členské štáty, aby prevzali primárnu zodpovednosť za ochranu životného prostredia vrátane lesov a zaistili bezpečnosť pracovníkov lesných úradov; pripomína, že korupcia vo verejných inštitúciách naďalej zostáva dôležitým faktorom, ktorý vedie k beztrestnosti nezákonnej ťažby dreva a trestných činov proti environmentálnym aktivistom;

33. vyzýva členské štáty, aby v čo najväčšej miere harmonizovali svoje pravidlá kontroly nezákonne vyťaženého dreva s cieľom predchádzať využívaniu spôsobov distribúcie nezákonne vyťaženého dreva podľa právnych predpisov členských štátov, ktorých kontrola je laxná;

34. vyzýva prokurátorov, vyšetrovateľov, lesníkov a finančných odborníkov, aby spojili sily a odborné poznatky v záujme rýchleho odhaľovania, vyšetrovania a stíhania organizovanej trestnej činnosti;

35. pripomína, že z fondov EÚ by sa mohli financovať kompenzácie za lesnícko-environmentálne a klimatické služby, zlepšenie odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov, obnovenie a ochranu lesov, ako aj kompenzácie za lesné oblasti sústavy Natura 2000, a to aj pre malých vlastníkov lesov;

36. navrhuje zavedenie pravidelného dohľadu (vrátane bezpečnostných/policajných hliadok a leteckého dozoru) v lesoch a oblastiach prepravy dreva alebo na miestach, kde bola nahlásená nezákonná ťažba dreva alebo preprava dreva pochádzajúceho z takýchto činností a obchodovanie s ním; zdôrazňuje potrebu zvýšiť informovanosť polície o trestnej činnosti súvisiacej s nezákonnou ťažbou dreva a vyzýva členské štáty, aby uskutočnili osobitnú odbornú prípravu príslušníkov orgánov presadzovania práva s cieľom vybaviť ich praktickými nástrojmi a zručnosťami a vedomosťami, ktoré potrebujú na prevenciu, odhaľovanie a stíhanie nezákonnej ťažby dreva, ako aj na ochranu environmentálnych aktivistov, oznamovateľov a zamestnancov zodpovedných za obhospodarovanie lesov; nabáda členské štáty na spoluprácu s cieľom zaručiť inteligentné využívanie zdrojov v záujme predchádzania nezákonnému vykonávaniu tohto opatrenia;

37. pripomína, že nezákonná ťažba dreva je často spojená s inými formami trestnej činnosti, ako sú nezákonné obchodovanie, korupcia, podvody, pranie špinavých peňazí, ktoré majú prevažne cezhraničný rozmer; zdôrazňuje preto potrebu považovať informácie o nezákonnej ťažbe dreva za nevyhnutné na vyšetrovanie iných druhov závažnej trestnej činnosti a potrebu vymieňať si tieto informácie s Europolom s cieľom uľahčiť cezhraničné vyšetrovanie;

38. zdôrazňuje, že zriadenie funkcie ekologického prokurátora EÚ rozšírením mandátu Európskej prokuratúry v súlade s článkom 86 ods. 4 ZFEÚ je spôsobom, ako zlepšiť vykonávanie a presadzovanie právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia a bojovať proti závažným trestným činom proti životnému prostrediu s cezhraničným rozmerom;

39. vyzýva Komisiu, aby vyčlenila finančné prostriedky na boj proti nezákonnej ťažbe dreva;

40. zdôrazňuje význam zvýšenia dostupnosti transparentných vysokokvalitných údajov a náležite berie na vedomie cieľ novej stratégie EÚ pre lesy zlepšiť harmonizovaný zber údajov v tejto súvislosti; domnieva sa, že je dôležité vychádzať z existujúcich štruktúr, ako sú najmä národné inventarizácie lesov a informačný systém pre lesy v Európe, s cieľom zlepšiť operačnú reakciu policajných síl pri riešení aspektov trestnej činnosti v lesnom hospodárstve; uznáva, že základné, ako aj aplikované ukazovatele týkajúce sa lesov si vyžadujú včasné, časté a porovnateľné údaje vo všetkých členských štátoch; preto súhlasí s návrhom celoúnijného rámca na monitorovanie lesov, podávanie správ a získavanie údajov o lesoch; vyzýva členské štáty, aby zbierali údaje o kontrolných činnostiach, počte zistených porušení a druhoch a rozsahu uložených sankcií;

41. vyzýva členské štáty, aby posilnili informovanosť verejnosti o boji proti nezákonnej ťažbe dreva a dostupných nástrojoch na jej nahlasovanie, a to prostredníctvom cielených informačných kampaní; vyzýva členské štáty, aby do učebných osnov pre deti začlenili koncepciu ochrany lesov ako súčasť ochrany prírodného dedičstva;

42. zdôrazňuje, že environmentálne spory si vyžadujú odborníkov v oblasti práva, ktorí majú osobitné poznatky a spôsobilosti; navrhuje preto, aby členské štáty posilnili environmentálnu zložku vysokoškolského štúdia v oblasti práva;

43. zdôrazňuje, že využívanie technológií diaľkového snímania, napríklad satelitných snímok, na doplnenie zberu údajov o inventarizácii v teréne a inšpekcií, môže príslušným orgánom na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni pomôcť presnejšie a rýchlejšie identifikovať veľké oblasti nezákonnej ťažby dreva; zdôrazňuje potrebu presne nastaviť tieto údaje podľa údajov získaných prostredníctvom pozemného sledovania s cieľom zaručiť presnosť zistení; vyzýva členské štáty, aby v plnej miere využívali nástroje dostupné v rámci Satelitného strediska Európskej únie na posilnenie svojich kapacít v boji proti nezákonnej ťažbe dreva; konštatuje, že hoci ťažbu v lesoch možno odhaliť prostredníctvom satelitných snímok, naďalej je náročné odlíšiť zákonnú ťažbu dreva od nezákonnej; zdôrazňuje, že účinnosť zdrojov založených na satelitnom snímaní pri obmedzovaní nezákonnej ťažby dreva závisí od schopnosti orgánov využívať a koordinovať informácie s inými (pozemnými) monitorovacími nástrojmi a databázami; domnieva sa, že satelitné snímky môžu doplniť kontroly v teréne a údaje z terénnej inventarizácie ako cenný prínos pri odhaľovaní nezákonnej ťažby dreva a môžu pomôcť nepriamo odvodiť existenciu nezákonnej ťažby dreva prostredníctvom prítomnosti ciest mimo povolených oblastí;

44. pripomína zásadnú úlohu, ktorú zohrávajú technologické inovácie v boji proti nezákonnej ťažbe dreva a trestným činom proti životnému prostrediu vo všeobecnosti; vyzýva Komisiu, aby vyčlenila finančné prostriedky na technologickú podporu pre členské štáty, čo by umožnilo príslušníkom vnútroštátnych orgánov presadzovania práva využívať tie najlepšie nástroje;

45. zdôrazňuje, že návštevy na účely zistenia potrebných skutočností v oblastiach, ktoré sú zasiahnuté nezákonnou ťažbou dreva, by pomohli pri posúdení skutočného stavu na mieste, hlavných faktorov, ktoré viedli k nezákonnej ťažbe dreva, a dôsledkov na miestne obyvateľstvo, ako aj pri určení spôsobov, ako v konkrétnych prípadoch postupovať;

46. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, aby EÚ nepodporovala iniciatívy a projekty, ktoré by viedli k nezákonnej ťažbe dreva a odlesňovaniu alebo iným škodlivým vplyvom na životné prostredie;

47. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.